

Bruksela, 24 lutego 2023 r.
(OR. en)

6660/23

JAI 188
IXIM 31
SIRIS 21
COMIX 92

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitety Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Uruchomienie ulepszonych SIS

Nowy SIS na nową erę

Od dnia 7 marca 2023 r. system informacyjny Schengen (SIS) będzie wyposażony zostanie w nowe funkcje. Przy wykorzystaniu doświadczeń uzyskanych przez lata funkcjonowania tego systemu nowe ramy prawne¹ zagwarantują, że w nadchodzących latach SIS będzie nadal skutecznym narzędziem do przeciwdziałania zmieniającym się, różnorodnym formom poważnej przestępczości, terroryzmowi i wyzwaniom migracyjnym.

SIS jest najważniejszym systemem wymiany informacji na potrzeby bezpieczeństwa i zarządzania granicami w Unii, wykorzystywanym przez miliony użytkowników w codziennej pracy².

Umożliwia on organom ścigania, służbom granicznym i agencjom UE terminową wymianę informacji oraz wspieranie współpracy operacyjnej, przy zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa w Unii i wnoszeniu wkładu w zarządzanie migracjami.

¹ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860, 2018/1861 i 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich; " w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych; i w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych (Dz.U. L 312 z 7.12.2018, s. 1, s. 14, s. 56).

² SIS zawiera wpisy dotyczące ponad miliona osób – poszukiwanych z różnych powodów lub objętych odmową wjazdu i pobytu w strefie Schengen. Ponadto system ten zawiera wpisy dotyczące ponad 86 mln utraconych lub skradzionych przedmiotów. Tylko w 2022 r. właściwe organy dokonywały sprawdzeń w SIS prawie 35 mln razy dziennie. Odnotowano 263 452 trafień dotyczących wpisów zagranicznych, z których większość dotyczyła wykrytych osób.

Nowy SIS maksymalizuje swoją skuteczność dzięki większej liczbie kategorii danych, w tym danych biometrycznych, oraz nowym rodzajom wpisów. Pozwala eliminować potencjalne luki, a dostęp do niego ma większa liczba organów krajowych i agencji UE.

Ulepszenia w podziale na obszary polityki

W obszarze **współpracy policyjnej** na rzecz zapobiegania przestępstwom, wykrywania ich, prowadzenia w ich sprawie postępowań przygotowawczych, ścigania ich (i wykonywania kar) nowy SIS zapewnia wzmocniony zestaw narzędzi służących zwalczaniu przestępczości transgranicznej.

Na przykład po raz pierwszy w SIS umieszczono dane biometryczne, które są niepowiązane z już zarejestrowanymi osobami, co pomoże w identyfikowaniu sprawców przestępstw. Odciski palców lub odciski dłoni znalezione na miejscu popełnienia poważnych przestępstw lub przestępstw terrorystycznych będą wprowadzane do SIS w formie nowych wpisów dotyczących nieznanych osób podejrzanych lub poszukiwanych.

Również po raz pierwszy w systemie umieszczono profile DNA, aby ułatwić identyfikację osób zaginionych, w przypadkach gdy odciski palców, fotografie lub wizerunki twarzy nie są dostępne lub nie umożliwiają identyfikacji.

Nowe, wprowadzane do SIS wpisy do celów rozpytań kontrolnych umożliwiają organom krajowym gromadzenie odpowiednich informacji, pomocnych w prowadzeniu przez te organy postępowań przygotowawczych.

Możliwość umieszczania nowych rodzajów przedmiotów i łatwiej identyfikowalnych numerów w odniesieniu do skradzionych przedmiotów zwiększa szanse identyfikacji i zwrotu właścicielom prawnym.

Inną ważną zmianą jest udzielenie pełnego dostępu do SIS **krajowym organom ds. migracji**, co przyczyni się do skutecznej kontroli granicznej, ułatwienia legalnego przekraczania granic i, w stosownych przypadkach, stosowania środków służących skutecznemu zwalczaniu przestępczości na granicach zewnętrznych, w szczególności przemytu migrantów, handlu ludźmi i terroryzmu.

Oczekuje się, że dzięki wprowadzeniu nowego rodzaju wpisów dotyczących decyzji nakazujących powrót wydanych wobec nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich uzyska się kompleksowy przegląd wszystkich decyzji tego typu wydanych w strefie Schengen.

Nowy SIS ma również na celu **ochronę osób wymagających szczególnego traktowania**, którym należy uniemożliwić podróżowanie. Nowe rodzaje wpisów prewencyjnych pomogą w identyfikacji dzieci zagrożonych uprowadzeniem przez jednego z rodziców, osób zagrożonych różnymi formami przemocy ze względu na płeć, osób które mogą zostać zaangażowane w udział w przestępstwie terrorystycznym lub zwerbowane do ugrupowania zbrojnego.

Szersze prawa dostępu zostały przyznane również **innym organom krajowym** (np. właściwym organom krajowym odpowiedzialnym za wydawanie zezwoleń na pracę, wiz długoterminowych, naturalizację, rejestrację jednostek pływających, statków powietrznych lub broni palnej).

Ponadto kilka agencji UE będzie miało szerszy dostęp do SIS, aby móc realizować swoje rozszerzone mandaty.

Europol otrzymał pełny dostęp do wszystkich kategorii danych w SIS, co umożliwia tej agencji dalsze wspieranie państw członkowskich. W przypadku gdy dana osoba jest poszukiwana w związku z przestępstwem terrorystycznym, organy krajowe informują Europol o wszelkich trafieniach, umożliwiając centrum operacyjnemu Europolu sprawdzenie, czy w bazach danych Europolu dostępne są jakiegokolwiek dodatkowe informacje kontekstowe. Dodatkowo Europol nadal prowadzi z państwami członkowskimi wymianę informacji uzupełniających za pośrednictwem biur SIRENE.

Na podobnej zasadzie zespoły **Fronteksu** uzyskają pełen dostęp do wszystkich kategorii danych w SIS, natomiast **Eurojust** będzie miał rozszerzony dostęp do nowych wpisów dotyczących nieznanych osób poszukiwanych.

Wyzwania i możliwości

Rozpoczyna się nowy etap funkcjonowania SIS; planuje się też kolejne zmiany i ulepszenia. Za kilka lat do SIS wprowadzać się będzie nowy rodzaj wpisu informacyjnego w celu rejestrowania dotyczących obywateli państw trzecich informacji przekazywanych przez strony trzecie.

SIS jest podstawowym elementem projektu dotyczącego interoperacyjności wielkoskalowych systemów informatycznych w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W związku z tym zasadnicze znaczenie ma dalsze intensywniejsze wprowadzanie do niego danych biometrycznych (danych daktyloskopijnych, DNA, wizerunków twarzy), tak aby zmaksymalizować korzyści płynące z integracji SIS z komponentami interoperacyjności.

Biorąc pod uwagę szerszy zakres ulepszanego SIS, w celu jego sprawnego wdrożenia należy uwzględnić szereg wyzwań.

Po pierwsze, po dniu 7 marca 2023 r. należy kontynuować prace, aby w pełni wykorzystywać nowe możliwości oferowane przez SIS. Uruchomienie nowych funkcji nie będzie wolne od problemów technicznych mimo szeroko zakrojonych testów przeprowadzonych na szczeblach centralnym i krajowym. W związku z tym przypomina się organom państw członkowskich i agencji eu-LISA, aby zachowały czujność podczas pierwszego etapu wdrażania. Następnie stopniowo dostosowywane będą procesy biznesowe w kontekście ciągłego usprawniania systemu SIS.

Po drugie, wdrożenie niektórych nowych rodzajów wpisów (wpisy do celów rozpytań kontrolnych, wpisy prewencyjne) okazało się trudnym zadaniem z uwagi na istotne różnice zaobserwowane na szczeblu krajowym. Państwa członkowskie muszą nadal analizować sposoby dalszego rozwijania zharmonizowanego podejścia do wdrożenia nowych ram prawnych przy jednoczesnym przestrzeganiu ich prawa krajowego. W tym kontekście należy kontynuować ścisłą koordynację między państwami członkowskimi oraz prowadzić dalsze działania w zakresie ewentualnego dostosowania prawa wtórnego i kluczowych dokumentów (podręcznik SIS, podręcznik SIRENE).

Po trzecie, wdrożenie ulepszanego SIS przekłada się na zwiększone obciążenie pracą we wszystkich biurach SIRENE, które prawdopodobnie jeszcze wzrośnie po uruchomieniu systemów EES, ETIAS i ram interoperacyjności. Zwiększonemu obciążeniu pracą muszą odpowiadać odpowiednie zasoby finansowe i ludzkie. Ponieważ nowy SIS stanowi autentycznie cenne narzędzie, inwestycje w biura SIRENE przyniosą wymierne korzyści.

Biorąc pod uwagę oczekiwane korzyści wynikające z ulepszanego SIS, prezydencja wspiera eu-LISA, Komisję i organy państw członkowskich w zapewnianiu sprawnego wdrożenia i stopniowego wykorzystywania wszystkich nowych funkcji. Prezydencja podkreśla znaczenie utrzymania ambitnego podejścia w celu wzmocnienia współpracy operacyjnej między organami państw członkowskich i z agencjami UE z myślą o ostatecznym celu, jakim jest zachowanie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.